

Využití automatizace k transformaci zemědělsko-potravinářských systémů - obavy ze ztráty pracovních míst a nerovnosti

08. 11. 2022

4.11.2022 - Podle nově zveřejněné zprávy FAO hraje podstatnou roli při zefektivňování výroby potravin automatizace zemědělství. Tato publikace popisuje, jakým způsobem může automatizace zemědělsko-potravinářských systémů přispět k dosažení cílů udržitelného rozvoje, a nabízí tvůrcům politik doporučení, jak maximalizovat přínosy a naopak minimalizovat rizika.

The State of Food and Agriculture 2022 (SOFA) zkoumá celkem 27 případových studií, které pozorují různé technologie v určitých fázích připravenosti a hodnotí jejich vhodnost pro zemědělské producenty různého rozsahu a úrovně příjmů. Na základě této analýzy jsou navrhovány politiky, jejichž cílem je zajistit, aby automatizace zemědělství byla inkluzivní a přispívala k udržitelným a odolným zemědělsko-potravinářským systémům.

SOFA se věnuje i častým obavám z možných negativních dopadů technologických změn šetřících práci, zejména co se přesunů pracovních míst a nezaměstnanosti týče. Obecně lze však říci, že automatizace zmírňuje nedostatek pracovních sil a může zvýšit produktivitu zemědělské výroby, kvalitu produktů, efektivitu využívání zdrojů, podpořit důstojnou zaměstnanost a posílit udržitelnost životního prostředí. Podle FAO je technologický pokrok nutný pro zvýšení produktivity, snížení nezaměstnanosti a nedostatku potravin. Naopak v takových podmínkách, kde je dostatek pracovních sil, by se tvůrci politik měli vyhnout dotování automatizace a raději se zaměřit na vytváření příznivého prostředí pro její zavádění a zároveň poskytovat sociální ochranu nejméně kvalifikovaným pracovníkům, u nichž je větší pravděpodobnost, že během přechodu přijdou o práci.

Velmi zásadní a problematické jsou velké rozdíly v rozšíření automatizace mezi jednotlivými zeměmi i v rámci nich, přičemž v subsaharské Africe je zavádění automatizace obzvláště omezené. Brání tomu jak nekvalitní infrastruktura na venkově, tak nedostatečné internetové připojení či nedostatek energie. Dle FAO je důležité toto nerovnoměrné rozšíření automatizace snížit například prostřednictvím inkluzivních investic zahrnujících výrobce, producenty a poskytovatele služeb. Dále může pomoci pokračování v rozvoji technologií a její přizpůsobení potřebám konečných uživatelů.

Co se týče politických doporučení, klade SOFA důraz na odpovědné technologické změny z pohledu předvídání dopadů technologií na produktivitu, odolnosti a udržitelnosti. Dále je nutné se zaměřit na zranitelné skupiny a příznivé prostředí vyžadující spolupráci celé řady politických nástrojů, mezi které patří například legislativa, infrastruktura, vzdělávání a výzkum.

Zdroj: *The State of Food and Agriculture 2022: Leveraging automation to transform agrifood systems (fao.org), FAO online, 11/2022*

Ze zdroje zpracovaly: Petra Prošková (stážistka) a Martina Nádvorníková
Odbor zahraničně obchodní spolupráce, MZe